

**Ülevaade PEFC-st
ja
uue PEFC jätkusuutliku
metsamajandamise standardi
põhimõtetest**

**Eve Rebane
PEFC-Eesti tegevjuht**

www.pefc.ee

PEFC – globaalne jätkusuutlikkuse märgis

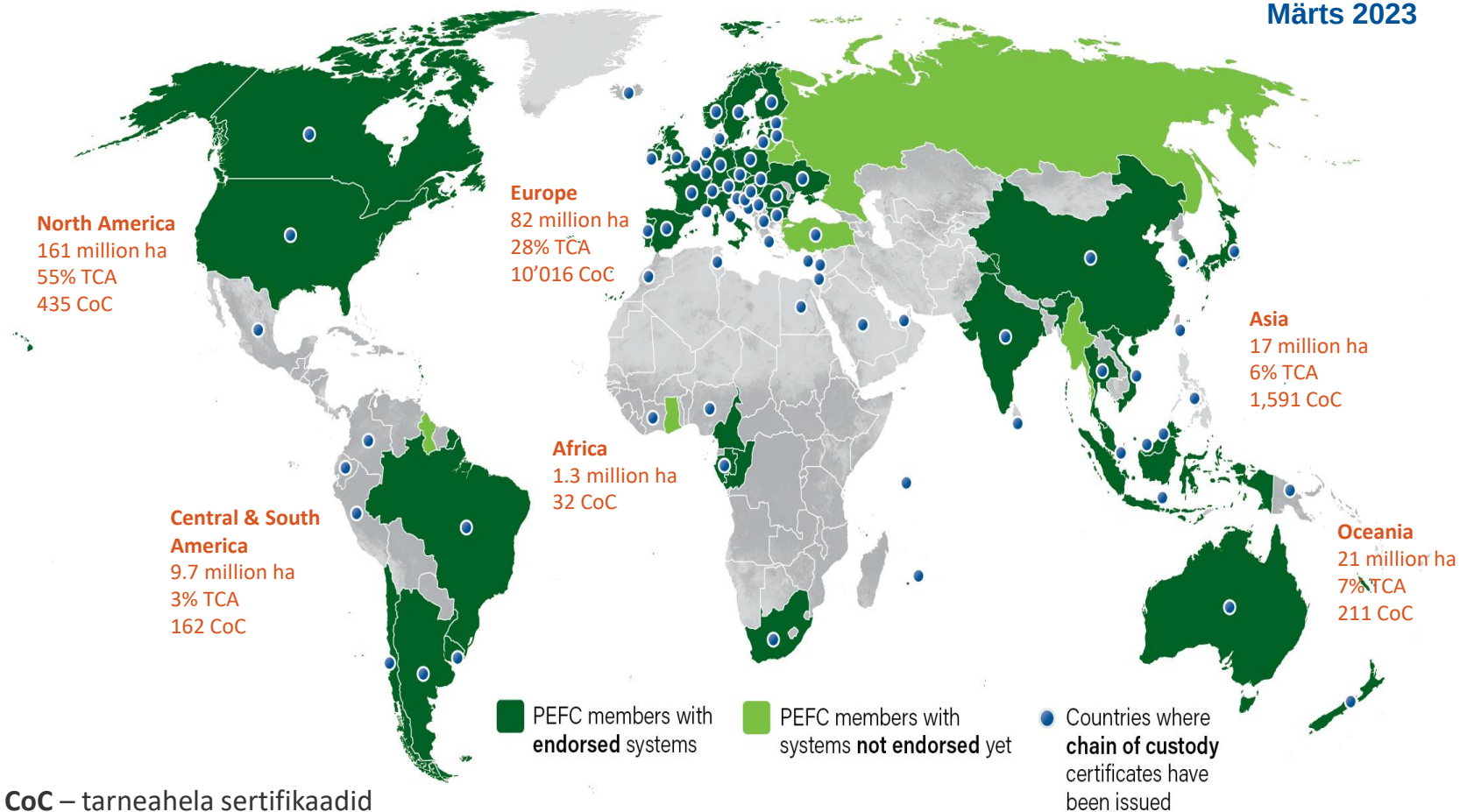

- 293 miljonit ha serditud PEFC-metsa maailmas.
- 25 000 tarneahela sertifikaadiga ettevõtet maailmas.
- PEFC on sõltumatu sertimise skeem 55 riigis.
- Riigimets on serditud. Üle veerandi Eesti erametsadest on serditud.
- Eestis tegutseb 185 serditud tarneahela ettevõtet.
- PEFC (*Programme for the Endorsement of Forest Certification*, **metsasertifitseerimise skeemide tunnustamise programm**)

Rahvusvahelise PEFC liikmed, serditud alad ja tarneahela ettevõtted

Märts 2023

CoC – tarneahela sertifikaadid
TCA - % kogu PEFC-serditud aladest

PEFC-serditud metsa Eestis on 1 693 005.96 ha

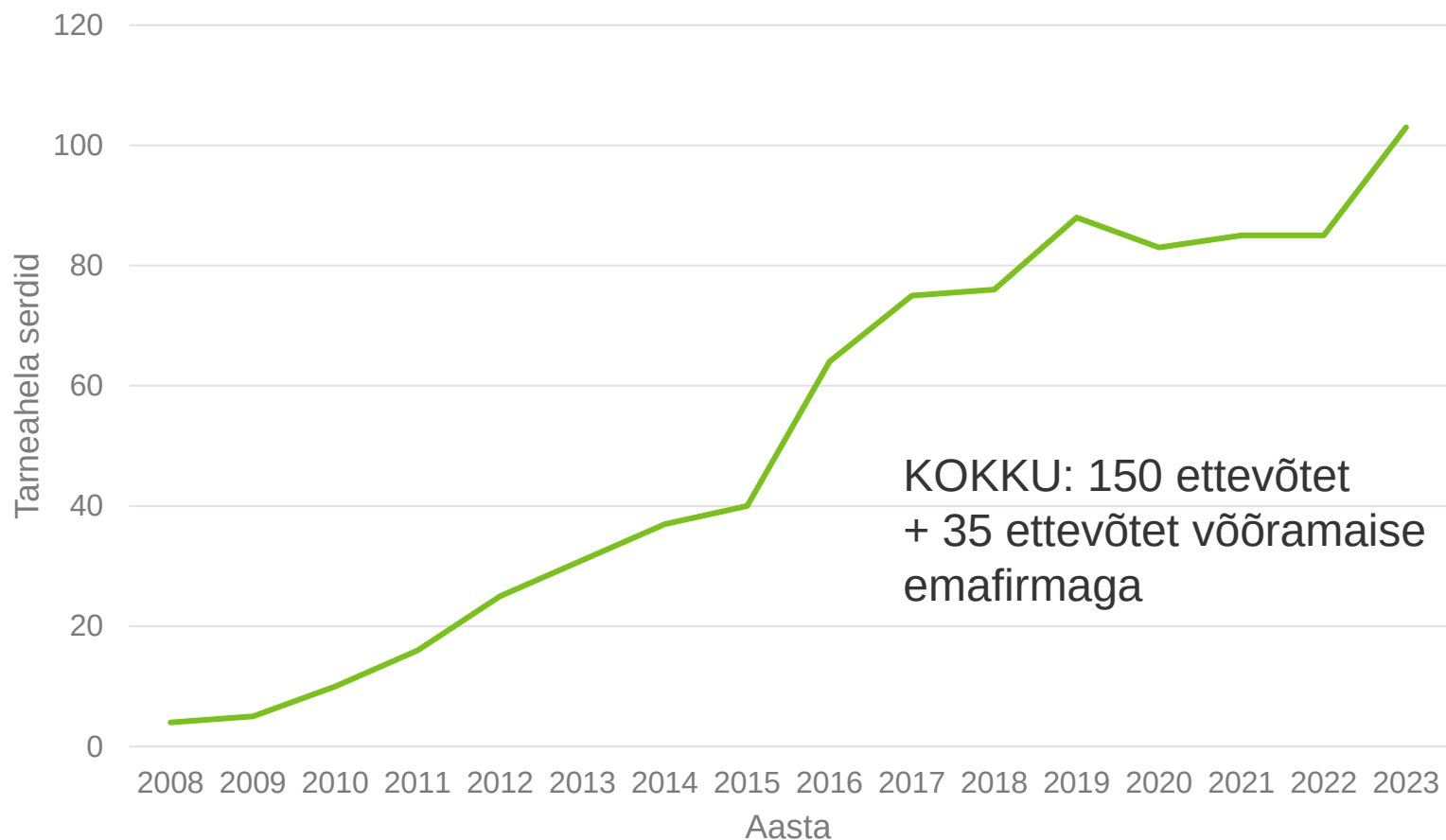
Sertidikaadi tüüp	Organisatsioon	Hektarid*
Individuaalne sert	RMK	1 401 806.00
Individuaalne sert	Luu Metsanduskool	9 091.00
Grupisert	MTÜ Eesti Erametsaliit	259 251.00
Grupisert	SCA Rannametsad OÜ	13 110.75
Grupisert	Birdeye Capital AS	6 424.00
Grupisert	Keskühistu Eramets TÜ	2 571.00
Grupisert	Iriscorp Transport OÜ	752.21

*26.10.2023 seis

PEFC sertifikaadiga tarneahela ettevõtted Eestis (185)

PEFC sertifikaadiga tarneahela ettevõtted 2008-2023

Kus PEFC pakub lahendust:

- ✓ ÜRO Kestliku Arengu Eesmärgid (SDG)
 - ✓ PEFC panustab kõikidesse eesmärkidesse
- ✓ Taastuvenergia Direktiiv – REDII ja REDIII ning Kliimaministri määrus
- ✓ Metsanduse Arengukava eelnõu ja selle Lisa 5
 - ✓ **Soodustatakse** metsamajandamise hea tava järgimist ja **metsade sertifitseerimist** metsaomanike seas.
 - ✓ **Keskkonnajärelevalvet tõhustatakse** nii ajakohastatud seiresüsteemi kui ka **metsade sertifitseerimise kaudu**.
- ✓ (Riigi)hanked
 - ✓ **Keskkonnahoidlikud Riigihanked** – ELi suunised
 - ✓ Riigihangete läbiviimise strateegilised põhimõtted (*koostamisel, sh juhised*)
 - ✓ (Globaalsete) brändide ja edasimüüjate jätkusuutlike hangete põhimõtted

Kus PEFC pakub lahendust:

- ✓ **Kohalike Omavalitsuste Rohepööre Eestis**
 - ✓ Soovitused Linnade ja valdade pöördumiseks rohelse arengu rajale
- ✓ Aitab täita **Euroopa Liidu puidumäärust**, luues selleks vastavuskontrollisüsteemi, et takistada ebaseaduslikult üles töötatud puidu sisenemist turule
- ✓ Anda sisendit toote
 - ✓ **olelusringi hindamiseks** (LCA, Life Cycle Assessment) ja
 - ✓ **keskkonnadeklaratsiooni koostamiseks** (EPD, Environmental Product Declaration)

**EPD ja LCA on ka aluseks ehitiste jätkusuutlikkuse ennetusskeemidele nagu LEED, BREEAM ja muud hindamisskeemid.*

MTÜ Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu (EMSN, ka PEFC-Eesti)

EMSN asutati 29.10.2001.a laiapõhjalise organisatsioonina.

Asutajad olid
metsaomanikud

Skeem töötati
välja paljude
organisatsioonide
koostööna

Täna on EMSNi liikmed:

- MTÜ Eesti Erametsaliit
- MTÜ Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit
- MTÜ Eesti Metsaselts
- Eesti Maaülikool
- Luua Metsanduskool
- MTÜ Eesti Metsaüliõpilaste Selts
- MTÜ Eesti Metsateenijate Ühing
- MTÜ Eesti Metsatöötajate Ametiühing
- Eesti Evangeelne Luterlik Kirik
- MTÜ Eesti Looduskaitse Selts
- BM Certification Estonia OÜ
- NCS Estonia OÜ

MTÜ Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu (EMSN)

Avalikes huvides tegutsev **mittetulundusühing**, kelle eesmärk on:

- aidata kaasa vastutustundliku ja säästva metsanduse printsiipide rakendamisele Eestis **luues võimalused PEFC põhimõtete järgi sertimiseks** ning
- tõsta oma tegevusega metsaomanike, metsa- ja puidutööstuse, metsandusega seotud huvirühmade ning tarbijate teadlikkust vastutustundlikust metsandusest, tootmisest ning tarbimisest.

EMSN on rahvusvahelise kaubamärgi PEFC esindaja Eestis.

NB! EMSN ei tegele auditeerimisega. Auditeerib kolmas sõltumatu osapool.

Eestis on PEFC kaubamärgi esindajaks MTÜ Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu (EMSN, ka PEFC-Eesti)

- **Töötame välja standardid**, korrad ja juhendid, et Eestis saaks sertifitseerida metsi ja tarneahelaid PEFC väärtuste järgi
- Sõlmime **PEFC kaubamärkide lepinguid** (logo kasutamiseks)
- Tõstame tarneahela osaliste **teadlikkust** jätkusuutlikust metsade majandamisest, tootmisest ja tarbimisest
- Esindame oma liikmeid, teeme koostööd katusorganisatsioonide ja võrgustikega (koolid, MAKid, jt)
- Töötame välja siseriiklikku metsatööde tegijate kvaliteedisüsteemi **Roheline Kaart**
- Oleme käivitamas **Metsamajandamise Arbitraaži** tööd

Milles seisneb PEFC olemus?

Üleilmne süsteem, alt üles lähenemisviis

- ✓ Kohalikele oludele ja vajadustele kohandatud, üleilmselt tunnustatud standardid
- ✓ Riikide suveräänsust austavad standardid
- ✓ Paljude huvirühmade poolt sisustatud standardid

Huvirühmade tasakaalustatud esindatus vastavalt Agenda 21-le

- ✓ Mitme huvirühma konsensuslikud otsused

PEFC jätkusuutlikkuse kriteeriumid põhinevad globaalsetel suunistel ja kriteeriumidel (Forest Europe, ÜRO, ISO, ILO, IAF)

- ✓ Kohandatav ettevõtetele, kes juba järgivad ISO juhtimissüsteemi

Sertifitseerimine kolmanda osapoole poolt

- ✓ Erapooletu
- ✓ Läbipaistev auditeerimine ja jälgimine

PEFC puidu kontrollitud teekond

PEFC
PEFC/19-01-01

PEFC ST 2002:2020

Metsa- ja puupõhiste toodete
tarneahel. Nõuded

Tootmine

Hulgimüük

Mööbel

PEFC tarneahela sertifitseerimine

pakub:

- ✓ **Seaduslik:** toode on 100% legaalse päritoluga
- ✓ **Päritolu:** jätkusuutlikult majandatud metsadest
- ✓ **Jälgitavus:** tarneahelas olev tooraine tehakse kindlaks ja seda kontrollitakse kogu ahela vältel, metsast kuni valmistoodeteni

Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu MTÜ

Toompüestee 24 +372 529 7807
10149 Tallinn info@pecf.ee
EESTI www.pecf.ee

PEFC kaubamärkide reeglid (endine logo)

PEFC ST 2001:2020

PEFC kaubamärgireeglid. Nõuded

Märgis **annab teada**, et toode on pärit jätkusuutlikult majandatud metsast.

Kasutatakse **tootel ja tooteväliselt** (arvetel, turunduses, brožüüridel jms)

Uue standardiga ei ole metsaomanikel lubatud kaubamärki kasutada tootel.

Märgise kasutamiseks **tuleb sõlmida litsentsileping** PEFC-Eestiga.

Alati tuleb kasutada litsentsinumbrit!

Lihtne logogenereerimise keskkond.

PEFC-Eesti aitab märgist genereerida ja annab nõu kasutamise osas.

Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu MTÜ

Toompuiestee 24 | +372 529 7807
10149 Tallinn | info@pefc.ee
EESTI | www.pefc.ee

PEFC skeemi dokumentide struktuur:

Standardid metsaomanikele ja tööstusele	Standardid sert.asutustele	Skeemi juhtimine
PEFC EST 1003:2022 PEFC Eesti jätkusuutliku metsamajandamise standard	PEFC EST 1004:2022 Nõuded sertifitseerimisasutustele PEFC metsamajandamise sertifitseerimiseks	PEFC EST 1001:2020 Standardi koostamine – nõuded
PEFC EST 1002:2022 <u>Grupisertifitseerimise standard</u>	PEFC ST 2003:2020 Nõuded sertifitseerimisasutustele PEFC rahvusvahelise tarneahela standardi alusel sertifitseerimiseks	PEFC EGD 1005:2022 <u>PEFC kaubamärkide kasutuslitsentside väljastamine EMSNi poolt</u>
PEFC ST 2002:2020 Metsa- ja puupõhiste toodete tarneahel. Nõuded	PEFC EGD 1006:2022 Sertifitseerimisorganisatsioonide teavitamine tarneahela ja metsamajandamise sertifitseerimisest Eestis vastavalt Eesti Metsasertifitseerimise Skeemi nõuetele	PEFC EGD 1007:2022 Kaebuste ja apellatsioonide lahendamise kord
PEFC ST 2001:2020 <u>PEFC Kaubamärkide reeglid – nõuded</u>		Protsessiaruanne

Uute standardite jõustumine ja üleminekuaeg

Iga 5 aasta tagant vaadatakse kõik dokumendid üle.

EMSN kinnitas skeemi dokumendid 04.05.22.,
metsamajandamise standardit muudeti 21.06.2022 ja
16.06.2023.

Uus metsamajandamise standard jõustus 04.05.2023.

Üleminekuperiood uuele metsamajandamise standardile on
04.05.2024.

Kõik uued serdid väljastatakse juba uue standardi alusel.

Järgmine korraline revisjon algab hiljemalt 04.05.2027.

PEFC jätkusuutliku metsamajandamise standardi tööühm

Organisatsioon

Tornator Eesti OÜ

HD Forest AS

Keskühistu Eramets

Eesti Erametsaliit MTÜ

Riigimetsa Majandamise Keskus

Timberwise OÜ

Sihtasutus Järvelja Õppe- ja Katsemetskond

Ühinenud Metsaomanikud MTÜ

Luu Metsanduskool

Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit MTÜ

Graanul Invest AS

MTÜ Eesti Metsaüliõpilaste Selts

Tartu Ülikool (Tippkeskus EcolChange ja Horisont2020 EFFECT)

SA Loodushoiu Fond

Organisatsioon

Eesti Maaülikool

Eesti Metsateenijate Ühing MTÜ

Eesti Metsatöötajate Ametiühing MTÜ

Organic Estonia MTÜ

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda

MTÜ Eesti Metsaselts

MTÜ Ühinenud Eesti Metsataimetootjad

Saarde vald

BM Certification Estonia OÜ*

NCS Estonia OÜ*

SA Eesti Akrediteerimiskeskus*

Metrosert AS*

Eesti Kaugkütte- ja Jõujaamade Ühing
Eesti Taastuenergia Koda

PEFC EESTI JÄTKUSUUTLIKU METSAMAJANDAMISE STANDARD PEFC EST 1003:2022

Eesti Metsasertifitseerimise Nõukogu MTÜ

Toompõlde 24
10149 Tallinn
EESTI

+372 529 7807
Info@pefc.ee
www.pefc.ee

Metsamajandamise sertifitseerimine

Standard sisaldab nelja vaadet:

1. majanduslik - mets kui tuluallikas
 2. sotsiaalne - mets kui tööhõive tagaja ja metsapuhkuse pakkuja
 3. ökoloogiline - mets kui liigilise mitmekesisuse säilitaja
 4. kultuuriline - mets kui osa Eesti kultuurist
- Säästlik ehk säästev ehk **jätkusuutlik** metsade **majandamine** (*Sustainable forest management*)
 - Metsade **efektiivne majandamine** - kõigi metsaga seotud hüvede ökonoomne tootmine ja kasutamine nii lühi- kui ka pikaajalises perspektiivis.

Müüt: Sert ei luba metsa majandada.

PEFC standard:

- Ei keela metsade majandamist
- Ei ütle kas sinu tegevus metsas on õige või vale
- Aitab oma tegevused läbi mõelda, paremini planeerida
- Annab mõtteid kuidas metsa jätkusuutlikult majandada
- Nügib metsade majandamisele laiemalt vaatama
- On praktiline ja loogiline –
 - igal pool ei pea kõiki elemente olema
 - on juhend töö tegijale/saamehele/masinamehele
 - aitab raha kokku hoida
- Aitab loodusele rohkem tagasi anda
- Paneb metsaomaniku rääkima

Standardi üldpõhimõtted:

- Muutunud on standardi struktuur
- Lisandunud on hulganisti mõisteid
- Kaotati erisused suurele ja väiksele metsaomanikule
 - Läbivalt kasutatakse standardis erinevate metsaomanike kirjeldamiseks sõna „Organisatsioon“.
- Metsamajandamisel 6 baaskriteeriumit. Nõuded.

Indikaatorid.

- Nõuete täitmine nii eraldise kui auditeeritava üksuse põhiselt.
- Kui standardis pole nõuete täitmise tõendamiseks kirjaliku fikseerimise kohustust, võib nõuete täitmist tõendada suuliselt. Siiski:

Standardi üldpõhimõtted:

Kirjalikult/dokumenteeritult nt:

- kinnitus kohustusega järgida PEFC standardi nõudeid (nt veebilehel)
- jätkusuutliku metsamajandamise pikaajalised eesmärgid
- iga kinnisasja omandi- või valdusõigus peab olema üheselt tõendatud
- metsamajandamistöödega seotud teave (nt metsateatis)
- mittebioloogiliste taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamine
- sisekontrolli läbiviimine
- juhtkonnapoolse ülevaatuse tulemused
- mittevastavused ja parandusabinõud ning hinnang parandusabinõude tulemuslikkusele

Standardi üldpõhimõtted:

- Täpsustunud on standardi reguleerimisala – **sertida saab metsamaad laiendatud mõistes**:

1) Metsamaad ning 2) neid puude ja/või põõsastega alasid, mis vastavad metsamaale esitatud struktuurinõuetele, kuid mis ei klassifitseeru metsaseaduse järgi metsamaaks (nt istandikud, põõsastikud, puisniidud, puisrabad, pargid, dendraariumid, arboreetumid, puistaimkattega püsirohumaad jt).

- **Metsamaa osaline sertimine ei ole lubatud.** Muude, omaniku poolt määratud mittemetsamaade puhul on aga osaline sertimine lubatud.

Tuleb luua juhtimissüsteem:

- Juhtimissüsteemi **põhimõtted**
- Organisatsiooni struktuur, määrama standardi nõuete eest vastutajad
- Dokumentide ohjamise **põhimõtted**
- Kohaliku kogukonnaga suhtlemise **põhimõtted**
- Sisekontrolli **põhimõtted**
- Vaidluste ja kaebuste lahendamise **põhimõtted**
- Majandamis**põhimõtted**, millega vähendatakse riske ökosüsteemi kahjustamiseks ja seisundi halvenemiseks ning **põhimõtted**, millega toetatakse ökosüsteemi pikaajalise hea seisundi tagamist:
- Jätkusuutliku metsamajandamise pikaajalised **eesmärgid**
Organisatsioonil on **põhimõtted**, millega tagatakse kõigi töötajate asja- ja ajakohased teadmised ja tegevuste vastavus õigusaktidele

Standardi üldpõhimõtted:

- Tuleb hinnata **riskid ja võimalused**
- Kaardistama metsamajandamistöödest **mõjutatud sidusrühmad** ning kirjeldama nende vajadused ja ootused
- Metsamajandamiskava ei ole kohustuslik, olema peab **aja- ja asjakohane ülevaade** oma metsast
 - põhimõtted kuidas organisatsioon tagab metsa inventeerimisandmete aja- ja asjakohasuse.
- Organisatsioonil on **tegevuskava** ja selle kokkuvõte on avalik.

Tegevuskava on dokument, dokumentide kogum ja/või elektrooniliste andmete kogum, mille abil organisatsioon kirjeldab oma metsa ning metsa majandamise ja peamiste ökohüvede kasutamise eesmäärke ja põhimõtteid.

Standardi üldpõhimõtted:

Tegevuskava sisaldab vähemalt:

- a) kohustust järgida **PEFC standardi nõudeid**;
- b) maatükkide kasutamise **otstarvet**;
- c) maatükkide planeeritavaid **kasutusviise**;
- d) kokkuvõtet metsa kirjeldavatest andmetest (sh maakasutuse **pindalaline jaotus**, puistu **arenguklasside pindalad** peapuuliikide lõikes, **ökoloogiliselt väärtusliku** metsa ja ökoloogiliselt väärtusliku mittemetsamaa pindala ja/või osakaal), olulise **keskkonnakaitseliku funktsiooniga** metsa, **keskkonda tasakaalustava funktsiooniga** metsa ja **kultuuriliste väärtustega** metsa olemasolu);
- e) **jätkusuutliku metsamajandamise pikaajalisi eesmäärke**;
- f) **keskmist aastast raiepindala ja/või -mahtu ja selle põhjendust**.

Standardi üldpõhimõtted:

Kui omanik tegeleb, siis tuleb **tegevuskavas** esitada ka **organisatsiooni äriliste mittepuiduliste metsasaaduste*** ja teiste **peamiste ökohüvede** aastaseid planeeritavaid kasutusmahud ja/või -pindala, mis tagavad nende pikaajalise jätkusuutlikkuse.

**organisatsiooni poolt deklareeritud mittepuiduline metsasaadus, mida organisatsioon kasutab ärilistel eesmärkidel*

Tegevuskava kokkuvõte on avalik ja sisaldab vähemalt:

- a) kohustust järgida PEFC standardi nõudeid;
- b) organisatsiooni metsamajandamise pikaajalisi eesmärke ja kokkuvõtet metsamajandamise põhimõtetest;
- c) **eelneva PEFC auditi kokkuvõtet.**

Töotervishoid, tööohutus ja töötingimused

6.4.3.1. Metsamajandamistöid tehes peavad olema täidetud **tööohutusnõuded** ja kasutatud asjakohaseid **isikukaitsevahendeid**.

6.4.3.2. Organisatsiooni töötajaid peab teavitama nende tööga seotud **riskidest** ning riskide ennetamise abinõudest.

6.4.3.3. Organisatsiooni töötajate **töö- ja puhkeaeg** peab vastama õigusaktidele või sõlmitud kollektiivlepingutele.

6.4.3.4. Organisatsiooni töötajad peavad **saama õiglast töötasu**. **Renditööjõudu** võib kasutada ainult juhul, kui organisatsioon suudab tõendada, et renditud töötajate õigused on tagatud.

Töötervishoid, tööohutus ja töötingimused

- Organisatsioon peab looma töökeskkonna, kus välditakse töötajate diskrimineerimist ja ebaväärikat kohtlemist ning tagatakse töötajatele võrdsed võimalused.
- Töid peavad tegema **pädevad isikud (sh allhanked).**
- Tööandja peab võimaldama piisava info ja tagama koolitused.

Standardi üldpõhimõtted:

- **Teave suuremahuliste metsamajandustööde osas** serditud alal **peab olema kohalikule kogukonnale** ja tööobjekti **vahtule naabrile kättesaadav**.
- Efektiivse suhtluse tagamiseks on olemas tagasisidekanalid ja pöördumistega on tegeletud. Kui on asjakohane, siis on läbi viidud kaasamiskoosolekud.
- Metsaomanikul peavad olema metsamajandamistööd, omandi- või valdusõigust ja töötingimusi puudutavate **vaidluste ja kaebuste lahendamise põhimõtted**. Vaidlused ja kaebused lahendatakse vastavalt neile põhimõtetele.

Tulemuslikkuse hindamine:

- Organisatsioon peab **regulaarselt hindama ja jälgima:**
 - metsamajandamistööde kvaliteeti ja mõju metsale ja peamistele ökohüvedele
 - looduslike ja inimtekkeliste kahjustuste olemasolu ja nende mõju metsa tervislikule seisundile ja peamiste ökohüvede kvaliteedile
 - äriliste mittepuiduliste metsasaaduste kasutust ja seisukorda
 - töötervishoiu ja tööohutuse nõuete täitmist

ning vajadusel korrigeerima oma tegevusi.

Tulemuslikkuse hindamine:

- Tuleb läbi viia **sisekontroll** vähemalt 1 kord 5 a jooksul (dokumenteeritud).
- Organisatsioon peab **pidevalt täiustama** oma tegevust:
 - tegelema mittevastavuste ja parandusabinõudega (peavad olema dokumenteeritud)
 - juhtimissüsteem tuleb hoida aja- ja asjakohane

6 globaalset PEFC jätkusuutliku metsamajandamise kriteeriumit:

1. kriteerium. **Metsa** ja selle **ökohüvede hoidmine** või asjakohane suurendamine arvestades **metsa panust süsinikuringesse**.
2. kriteerium. Metsa kui **ökosüsteemi terviklikkuse, elujõulisuse** ja ökoloogilise **funktsionaalsuse säilitamisele** suunatud tegevused.
3. kriteerium. Puidu, mittepuiduliste metsasaaduste ja teiste **ökohüvede tootlikkuse säilitamine** või suurendamine.
4. kriteerium. **Bioloogilise mitmekesisuse säilitamine, kaitsmine** ja asjakohane **suurendamine** metsa ökosüsteemis.
5. Kriteerium. Metsa kui keskkonda reguleeriva **ökosüsteemi rolli säilitamine** ja suurendamine.
6. Kriteerium. Metsa **kultuuriliste ja sotsiaal-majanduslike ökohüvede säilitamine** või asjakohane parandamine.

1. kriteerium. Metsa ja selle ökohüvede hoidmine või asjakohane suurendamine, arvestades metsa panust süsinikuringesse

8.1.2. Metsamajandamistöödel tuleb **eelistada kliimasõbralikke ja ressursitõhusaid töövõtteid**, mis säilitavad või suurendavad tulevikus metsa tagavara ja puidu kvaliteeti, võimet siduda ja talletada süsinikku, arvestades sealhulgas ka puittoodete asendusefekti, ning väldivad olulist kahjulikku mõju metsa tagavarale, puidu kvaliteedile ja/või peamistele ökohüvedele.

8.1.3. **Põlise metsamaa muutmise mittemetsamaaks** ei ole lubatud, va erandid, max 5% metsatüübiklassist serditud pindalast.

8.1.4. **Ökoloogiliselt väärtuslikku mittemetsamaad ja muinsuskaitselisi maastikke ei metsastata** (vaid põhjendatud juhtudel).

8.1.5. Põlist metsamaad, ökoloogiliselt väärtuslikku mittemetsamaad ja muinsuskaitselisi maastikke **ei ole lubatud muuta istandikuks**.

2. kriteerium. Metsa kui ökosüsteemi terviklikkuse, elujõulisuse ja ökoloogilise funktsionaalsuse säilitamisele suunatud tegevused

8.2.1. Metsas **peab säilitama ökosüsteemi head seisundit** või seda vajadusel parandama, arvestades parimal viisil metsa struktuuri ja looduslike protsesse.

Kahjustunud või järk-järgult vaesunud ja terviklikkust kaotanud ökosüsteem (degradeerunud ökosüsteem) tuleb taastada, kui see on võimalik ja majanduslikult otstarbekas, või jäetakse see looduslikule arengule (suktsessioonile).

2. kriteerium. Metsa kui ökosüsteemi terviklikkuse, elujõulisuse ja ökoloogilise funktsionaalsuse säilitamisele suunatud tegevused

8.2.2. Tuleb **tagada metsa elujõulisus ja vastupidavus häiringutele**, aidates kaasa metsa geneetilise, liigilise ja struktuurilise mitmekesisuse säilimisele, ning **toetada looduslikke protsesse**.

8.2.3. Metsa tervislikku seisundit **ei tohi tahtlikult ohustada** ja kahjustada.

3. kriteerium. Puidu, mittepuiduliste metsasaaduste ja teiste ökohüvede tootlikkuse säilitamine või suurendamine

8.3.1. Metsamajandamistööde järgselt peab säilima metsa võime jätkusuutlikult toota puitu ja/või pakkuda peamisi ökohüvesid.

8.3.2. Organisatsioon peab majandustegevuse planeerimisel arvestama võimalike turumuutustega puidu, äriliste mittepuiduliste metsasaaduste ja teiste peamiste ökohüvede osas ning saavutama head tulemused.

8.3.3. Metsamajandamistöid tuleb teha ajal ja viisil, mis ei vähenda puidu, mittepuiduliste metsasaaduste ja/või teiste peamiste ökohüvede tootlikkust.

8.3.4. Puidu, äriliste mittepuiduliste metsasaaduste ja/või teiste peamiste ökohüvede kasutusmaht ja kasutusviisid peavad olema optimaalsed, et tagada tootlikkuse pikaajaline jätkusuutlikkus.

3. kriteerium. Puidu, mittepuiduliste metsasaaduste ja teiste ökohüvede tootlikkuse säilitamine või suurendamine

8.3.5. **Metsaparandustaristu** kavandatakse, ehitatakse, rekonstrueeritakse, uuendatakse ja hooldatakse puidu, äriliste mittepuiduliste metsasaaduste ja teiste peamiste ökohüvede kättesaadavuse parandamiseks, **tekitades sellega võimalikult väikest kahju keskkonnale.**

8.4.11. **Metsaparandustaristu** kavandamisel ja ehitamisel **peab hindama kavandatud tööde mõjusid ning leidma vähima negatiivse mõjuga lahendused** ökoloogiliselt väärtuslikule metsale, ökoloogiliselt väärtuslikule mittemetsamaale ja looduslikele veekogudele. Oluliste negatiivsete mõjude korral peab kavandama leevendavaid tegevusi.

8.5.5. **Metsaparandustaristut** ehitades, rekonstrueerides ja uuendades tuleb **võimalikult vähe kahjustada pinnast ja hoida ära vooluveekogude ummistumist**, et säilitada võimalikult palju veekogu loomulikku veerežiimi, vähendada setete jõudmist eesvoolu ja looduslikesse veekogudesse ning **vältida kütte- ja määrdeainete veekogudesse sattumist.**

4. kriteerium. Bioloogilise mitmekesisuse säilitamine, kaitsmine ja asjakohane suurendamine metsas

8.4.1. **Metsamajandamistööde** kavandamisel arvestatakse kohaliku päritoluga bioloogilise mitmekesisuse säilitamise ja kaitsmisega nii **maastiku, ökosüsteemi**, liikide kui geneetilisel tasandil.

8.4.2. **Ökoloogiliselt väärtuslik mets** peab olema määratletud ja kaardistatud metsainventeerimisel, riiklike registrite alusel ja/või **organisatsiooni** enda vabatahtliku otsuse alusel.

8.4.3. **Metsamajandamistööde** kavandamisel ja tegemisel tuleb **ökoloogiliselt väärtuslikku metsa** säilitada, jättes selle majandamisest kõrvale või kasutades seal töövõtteid, mis ei kahjusta oluliselt ökoloogilisi väärtusi, vaid pigem soodustavad väärtuste püsimist või kujunemist ja rikastavad **metsa struktuuri**.

4. kriteerium. Bioloogilise mitmekesisuse säilitamine, kaitsmine ja asjakohane suurendamine metsas

8.4.5. Metsa peab uuendama viisil, mis tagab metsa ja/või peamiste ökohüvede **pikaajalise püsimise ja tootlikkuse**.

8.4.6. Metsauuendamisel ja metsastamisel tuleb kasutada kasvukohatüübile sobivat ning lubatud algmaterjali päritoluga **kultiveerimismaterjali**. Istandikus ei tohi kasutada invasiivseid ja/või Eestis keelatud võõrliike ja hübriide.

8.4.8. Keelatud on kasutada geneetiliselt muundatud kultiveerimismaterjali.

8.4.10. Metsamajandamistööd peavad olema läbi viidud **viisil**, mis ei tekita metsale kui ökosüsteemile püsivaid kahjustusi. Võimalusel tuleb kasutada **abinõusid** metsa struktuuri ja bioloogilise mitmekesisuse ja/või peamiste ökohüvede säilitamiseks või parendamiseks.

8.4.12. Ulatuslike ulukikahjustuste vähendamiseks **metsale**, metsaökosüsteemile ja **ökohüvedele** peab rakendama abinõusid optimaalse seisundi tagamiseks.

4. kriteerium. Bioloogilise mitmekesisuse säilitamine, kaitsmine ja asjakohane suurendamine metsas

8.4.7. Metsamajandamistöödel tuleb eelistada **töövõtteid**, mis aitavad kaasa metsa **ökoloogilise ajalis-ruumilise sidususe säilitamisele**, parandamisele, taastamisele või taastumisele.

8.4.9. Metsamajandamistöödel tuleb eelistada töövõtteid, mis säilitavad või **parandavad** metsa **struktuurset varieeruvust ja mikroelupaikade mitmekesisust**.

8.4.13. Bioloogilise mitmekesisuse hoidmiseks säilitatakse **metsamajandamistöödel** ökoloogiliselt olulisi struktuurielemente (nt jalalkuivanud puid ja tüükaid, lamapuitu, õõnsaid puid, põlemisjälgedega puid, vanade puudega alasid, puistus väheesinevaid puuliike, suuri kive, kiviaedu, sulglohke), arvestades ka nende võimalikku mõju **metsa** tervislikule seisundile, **puidu** kvaliteedile, **ökosüsteemi** seisundile, naaber-**ökosüsteemidele** ja inimeste ohutusele.

Lahendused, võimalused:

- **Tuleb vähendada majandustegevuse ülepiirilisi mõjusid**

Näiteks võiks teha ökolageraieid – kasutatud leevendusmeetmed, läbimõeldud ja pika plaaniga.

- **Võimalikult mitmekesine puuliigiline koosseis ja vanuseline jaotus**

Looduslik järelkasv, vanad puud, väheesinevad puuliigid nt kõvad lehtpuud ja pärn; mitmekesine alusmets nt türnpuu, kuslapuu, porss, paakspuu, toomingas, pihlakas

- **Eelistatud säilikpuude grupid**
- **Erinevas seisundis ja lagunemisastmes puit**

nt jalalkuivanud puud, tüükad, lamapuit, kõdupuit, kännud, säilikpuud, põlemisjälgedega puud, ajalooliste ristidega ristipuud, tormiheide koos juuremätta ja tüvega

- **Elutud pinnavormid/struktuurid** (nt suured kivid, sulglohud)

Lahendused, võimalused:

- **Servade puhverribad põõsaste, järelkasvu ja teise rinde puudega.** Nektarit ja õietolmu pakkuvad (säilik)puud ja põõsad. Rakendatakse spetsiaalseid majandusvõtteid teatud funktsioonide tagamiseks.
 - a) tagada naaberalade **ökoloogiline sidusus**
 - b) pakkuda turvalist **kasvukohta taimedele ja/või elupaika** ja toitumisala loomadele ja lindudele
 - c) pakkuda/säilitada maastiku esteetilisus (esteetilis-kultuuriline hüve)
- Pöörata tähelepanu sellele, millised **säilikstruktuurid** on olemas ja milline on **ajalooline järjepidevus** – pärandmets vs uu(di)smets.

5. kriteerium. Metsa kui keskkonda reguleeriva ökosüsteemi rolli säilitamine ja suurendamine

8.5.1. Tuleb säilitada või parendada **metsa rolli keskkonna tasakaalustajana**: erosiooni ja üleujutuste vähendajana, veerežiimi puhverdajana, kliima reguleerijana, süsiniku sidujana ja/või teiste ühiskonnale oluliste ökohüvede pakkujana.

8.5.2. Organisatsioonil peab olema **ülevaade** olulistest **keskkonnakaitselike funktsiooniga** metsadest ja **keskkonda tasakaalustava** funktsiooniga metsadest ning nende majandamine peab tagama nende funktsioonide säilimise pikema aja jooksul.

Keskkonnakaitselike funktsiooniga mets: inimtegevuse eest keskkonda kaitsev mets, nt ranna ja kalda piiranguvöönd (veekaitsemets), kaitseala või püsielupaiga piiranguvöönd (loodusreservaati või sihtkaitsevööndit puhverdav ala).

Keskkonda tasakaalustava funktsiooniga mets: mets, mis leevendab äärmuslikke looduslikke protsesse, nt erosiooni vähendav mets järskudel nõlvadel ja üleujutusi puhverdav lammimets. Tasakaalustavat funktsiooni täidavad ka puhverribad.

5. kriteerium. Metsa kui keskkonda reguleeriva ökosüsteemi rolli säilitamine ja suurendamine.

8.5.3. Metsamajandamistöödel tuleb kasutada **tööksoobilikku aega, tehnikat ja töövõtteid**, et võimalikult vähe kahjustada pinnast, ära hoida erosiooni ja setete kandumist veekogudesse ning vooluveekogude ummistumist. Erilist tähelepanu tuleb pöörata metsamajandamistöödel, mis viiakse läbi õhukestel jt tundlikel muldadel ja erosiooniohtlikel aladel.

8.5.4. Metsamajandamistöödel **välditakse kütte- ja määrdeainete ning taimekaitsevahendite** veekogudesse sattumist.

6. kriteerium. Metsa kultuuriliste ja sotsiaal-majanduslike ökohüvede säilitamine või asjakohane parandamine

8.6.1. Metsamajandamistöödel arvestatakse metsa **kultuuriliste ja sotsiaal-majanduslike väärtustega**.

8.6.2. Organisatsioon ei tohi seada põhjendamatuid piiranguid **igaüheõigusele**.

8.6.3. Metsamajandamistöödel tuleb arvestada **ajalooliste, kultuuriliste ja vaimsete väärtustega**, mis on määratletud riiklikult või väärtuse olemasolu on kokku lepitud kohaliku kogukonna ja organisatsiooni vahel.

8.6.4. Metsamajandamine peab pikas perspektiivis edendama **kohalike elanike** kultuurilist ja sotsiaal-majanduslikku **heaolu**. Kui see on asjakohane, siis kaasatakse metsamajandamistööde planeerimisse kohalik kogukond.

6. kriteerium. Metsa kultuuriliste ja sotsiaal-majanduslike ökohüvede säilitamine või asjakohane parandamine

8.6.6. Organisatsioon peab arvestama ja soodustama **metsanduse rolli Eesti majanduses ja kohalikus sotsiaal-majanduslikus heaolus**. Selleks pööratakse tähelepanu piirkondlike inimeste tööhõivele ja Eestis asuvate ettevõtete toormevajadustele.

8.6.7. Organisatsioon võimaldab **teadustöö** tegemist oma metsas.

8.6.8. Organisatsioon võimaldab **riigikaitsealast väljaõpet** oma metsas.

Mõned viited:

www.pefc.ee

<https://pefc.ee/metsaomanikule/>

<https://pefc.ee/metsaomanikule/standard/>

<https://pefc.ee/avasta-pefc/pefc-skeemi-dokumendid/>

Jaan Liira metsamajandamise ökoloogia loengumaterjalid, kaardipõhised ja teised abistavad lisamaterjalid on leitavad EMSNi veebist:

<https://pefc.ee/oppepaevade-materjalid-teemal-jatkusuutlik-metsade-majandamine-pefc-uee-metsamajandamise-naitel/>

Tänan!

eve.rebane@pefc.ee
529 7807

www.pefc.org

